

Dreta i consciència de classe

Els sectors pròspers i els poderosos es mobilitzen, mentre l'abstenció creix entre els pobres

JOAQUIM COLL, historiador

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 20 de novembre del 2010

Avui sona gairebé a arqueologia parlar de consciència de classe. Però quan un es planteja certes qüestions de cara a les pròximes eleccions entén per què els teòrics marxistes van dedicar tants esforços a intentar convèncer els uns i els altres que el canvi social era inevitable si els assalariats adquirien consciència de classe. Avui sabem que el marxisme no era una ciència, sinó una fe, una creença. En gran mesura, un somni de la raó que en alguns llocs va alimentar monstres. I que, contradient la teoria, en la lluita política contemporània qui ha demostrat tenir una consciència més clara dels seus interessos no han estat els treballadors o les classes populars, sinó els potentats i els sectors més pròspers de la societat.

Només així s'entén que els que no participen gairebé mai en les eleccions són aquells a qui les condicions materials de vida resulten més difícils. Està demostrat que voten proporcionalment molt més els rics que els pobres, i que s'interessen més per la política els que viuen en petites ciutats que els de les grans urbs.

La dreta política té clar qui representa i quins interessos defensa en primer terme, mentre que l'esquerra fluctua sempre en un mar de contradiccions, entre els seus interessos electorals directes i l'anomenat interès general. Quan l'esquerra parla de regular el mercat, i llavors és acusada pels neoliberals d'intervencionista, ho fa pensant d'entrada en

l'interès del conjunt de la societat. En canvi, quan la dreta exalta la llibertat de mercat ho fa amb l'objectiu de no posar traves al benefici privat. Quan parlo de l'esquerra em refereixo bàsicament a la socialdemocràcia, que, tal com explica l'historiador Tony Judt al seu llibre pòstum *Algo va mal* (2010), és un híbrid que comparteix amb els liberals la defensa de la tolerància i que en política pública continua creient en els avantatges de l'acció col·lectiva.

Dit això, el que és molt revelador que alguna cosa efectivament va malament és que una gran part de la dreta, rearmada amb fórmules neoconservadores, ha abandonat la cultura del consens, ha deixat de ser liberal en termes polítics, es mostra altament immune als seus propis escàndols de corrupció i exhibeix una enorme agressivitat ideològica, com ha demostrat el Tea Party contra Barack Obama. Allà, els republicans no han fet res més, almenys des que van intentar acabar amb la presidència de Clinton, que alimentar una contínua «política de l'escàndol»: denunciant suposades corrupcions, favors il·lícits, acusant els demòcrates d'antipatriotes, o posant al descobert embolics sexuals com a arma de desprestigi personal, entre altres coses.

A Espanya només cal recordar la campanya d'assetjament que van fer, entre el 1993 i el 1996, el Partit Popular i el seu entorn mediàtic per acabar amb Felipe González, estratègia que es continua repetint avui des que el 2004 va guanyar José Luis Rodríguez Zapatero.

I ara mateix només cal veure com tota l'artilleria pesant de la caverna mediàtica fustiga Pérez Rubalcaba, contra qui es rememoren les pitjors històries del lamentable episodi dels GAL. També a Catalunya la «política de l'escàndol» ha estat moneda corrent en aquests últims anys. És cert

que el tripartit ha donat gratuïtament molt joc, però també és veritat que mai com fins ara certs mitjans de comunicació catalans, que passaven per moderats, havien demostrat tant fervor militant contra el Govern de torn. El seu propòsit no ha estat cap altre que auspiciar un canvi polític en benefici de CiU. La reiteració de la «política de l'escàndol» afavoreix, com explica el sociòleg Manuel Castells a *Comunicación y poder* (2009), la crisi de legitimitat del sistema, i això es tradueix en abstenció. Els resultats del 28-N tindran molt a veure amb això.

Se sorprèn el catedràtic Jordi Nadal en una entrevista a *El País* que tant a Espanya com a Catalunya els partits que les enquestes situen com a favorits, PP i CiU, tinguin gravíssims escàndols de corrupció i que, no obstant, el seu electorat no sembla que els hagi de castigar. Deu ser per això de la consciència de classe. En el cas del PP, s'arriba a més a extrems patològics, com a València, on el clima de corrupció reforça Francisco Camps.

Centrant-me en Catalunya, la situació en què està CDC davant de l'evidència que Fèlix Millet actuava de comissionista en benefici d'aquest partit és summament delicada. La velada denúncia que al seu dia va llançar Pasqual Maragall, al·ludint al famós 3%, sembla que aviat es confirmarà. Recordem que l'episodi va tenir una duríssima resposta de Jordi Pujol. Avui seria bo començar per saber, sobretot si Artur Mas arriba a la presidència, qui va aconsellar Àngel Colom, avui convergent destacat, perquè anés a veure Millet per tal de trobar la solució econòmica a les seves desventures polítiques. La consciència de classe està bé, però la decència no va mai malament.